

Høringsbrev SB25 – Næringskomiteen

Biomarint forum er en samarbeidsarena som består av LO med forbundene Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund (NNN), Industri Energi, Fellesforbundet, Norsk Sjømannsforbund og Norsk Sjøoffisersforbund. NHO med landsforeningene Sjømat Norge og Norsk Industri, samt Norges Fiskarlag og Fiskebåt. Sammen representerer vi arbeidslivets parter i den marine verdikjeden.

CO2-avgiften i fiskeflåten

Den største utfordringen for den norske fiskeflåten er at det ikke finnes aktuelle null- eller lavutslipps energibærere som enkelt kan tas i bruk innen 2030. Særlig havfiskeflåten opererer ofte på lange fangstturer gjerne med opptil 6 ukers varighet, og de har ikke et fast seilings- eller landingsmønster. For mindre fiskefartøy og havbruksbåter som opererer nært kysten er elektrifisering et aktuelt tiltak. Det forutsetter at infrastruktur og lademuligheter er tilgjengelig langs kysten. Det er det ikke per i dag.

Den opptrappingen i CO2-avgiften som Stortinget har lagt opp til i ikke-kvotepliktig sektor frem mot 2030, frykter vi vil føre til økt bunkring av drivstoff med lav eller ingen avgift utenfor Norge for de som kan og bidra til å fremme landinger av fisk fra norske fartøy i utenlandsk havn. Noe som igjen vil gi redusert aktivitet og verdiskaping i industrien på land.

Mens store deler av skipsfarten etter hvert inkluderes i kvotepliktig sektor (EU-ETS), så er fiskeflåten en konkurranseutsatt næring i ikke-kvotepliktig sektor. Norge deler over 90 % av fiskebestandene med andre land, først og fremst Russland i nord og EU i Nordsjøen. Vi er glade for at regjeringen varsler at å innlemme CBAM-forordningen. Det vil kunne demme opp for nasjoner utenfor EU. Biomarint forum mener at norske myndigheter må legge til rette for at den norske fiskeflåten har konkurransedyktige rammebetingelser med fiskeflåte i EU. Vi legger til grunn at det på kort sikt vil være utfordrende å inkludere fiskeflåten i EU-ETS, men at det bør være et mål.

Biomarint forum er derfor i glade for at regjeringen i budsjettet foreslår å øke rammen til kompensasjonsordningen med 153,6 mill. kr. under Kap. 919, post 73. Kompensasjonsgraden i 2024 vil da være på om lag samme nivå som i 2023.

Det er imidlertid en stor utfordring at ordningen er lagt opp etterskuddsvis slik at flåten ikke får visshet i om de blir kompensert før Stortinget har vedtatt budsjettet for året etter. Den usikkerheten virker negativt inn på mulighetene til å foreta investeringer i utslippsreducerende tiltak og flåtefornyelse. Biomarint forum mener Stortinget bør avklare bevilgningen for 2025 i Statsbudsjettet for 2025.

Frem til og med i år har fiske og fangst i fjerne farvann, dvs. utenfor 250 nm, vært fritatt for CO2-avgift. Som varslet i Grønn bok i fjor, foreslår regjeringen i Prop. 1 LS å gradvis innføre full CO2-avgift for norske fartøy i fjerne farvann fra 2025 til 2028. Det innføres en sats på 25% neste år.

Regjeringen skriver i Prop. 1 LS at *"innføring av avgift på fiske og fangst i fjerne farvann kan gi mer bunkring i utenlandsk havn eller fra tankbåter som ligger utenfor tolv nautiske mil fra den norske kystlinjen. (...) Økt bunkring til havs er uønsket på grunn av sikkerhetsrisiko for miljø, liv og helse. Dersom fartøyene tilpasser seg avgift med å bunkre mer i utenlandske havner og til havs, kan det ha negative virkninger på lønnsomheten blant norske bunkersanlegg. En slik utvikling kan påvirke*

de fiskeriavhengige kystsamfunnene i nord og den minste flåten." Det er en ganske presis oppsummering av det vi frykter vil være konsekvensen av forslaget. Da er det en fattig trøst at klimaregnskapet til den norske flåten trolig vil gå ned, mens det i realiteten vil gi høyere utslipp globalt.

Biomarint forum mener den beste løsningen for å redusere utslippet og stimulere til flåtefornyelse vil være at CO₂-avgiften som betales inn, fullt ut tilbakeføres til fiskeflåten gjennom en kombinasjon av kompensasjonsordningen og en miljøavtale for CO₂-reduksjon etter modell av NO_x-avtalen. I dagens situasjon hvor det er heftet stor usikkerhet knyttet til hvilken teknologi og energibærer som bør støttes, mener vi at fordelingen bør være 80/20 i favør av kompensasjonsordningen.

Fiskeriforvaltningen må styrkes

Den kunnskapsinnhenting som Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet (HI) driver må prioriteres høyt. Disse institusjonene gjennomførte i 2023 en revisjon av fiskeriltakene og fant at om lag 44% av norske havområder i dag er underlagt effektive arealbaserte forvaltningstiltak. Tiltakene er i tråd med FN-resolusjoner, FN-avtalen om fiske på det åpne hav og FAOs retningslinjer. Biomarint forum forutsetter at tiltakene legges til grunn i regjeringens oppfølging av Naturavtalen om vern og bevaring av 30 pst. av de globale havområdene innen 2030.

Det er positivt at regjeringen foreslår å styrke fiskerikontroll i Troms og Finnmark med 4 mill. kroner og bevilgningen til det internasjonale samarbeidet mot fiskerikriminalitet Blue Justice i Vardø med 5 mill. kroner. Biomarint forum støtter også at beskatningstrykket fra fritids- og turistfiske må vies en større forvaltningsmessig oppmerksomhet.

Det er imidlertid svært bekymringsfullt at post 22 for fiskeriforskning og -overvåking i Fiskeridirektoratet (kap. 917) og HI (kap. 923), reduseres med hhv. -8,6. mill. og -15,4 mill. kr. i budsjettforslaget. Det skyldes lavere forventet inntekt bl.a. fra fiskeriforskningsavgiften som skal dekke deler av kostnadene ved å skaffe nødvendig kunnskapsgrunnlag for fiskeriforvaltningen og overvåking av fiskebestander. Regjeringen skriver i Grønn bok at; *" Dette vil føre til redusert bruk av fartøy til formålene som finansieres av posten og dermed lavere drivstofforbruk. Lavere drivstofforbruk vil føre til lavere utslipp av klimagasser."*

Biomarint forum mener at med utgangspunkt i den krevende kvotesituasjon er ekstraordinært viktig å styrke rammene i forvaltningen, slik at toktvirksomheten opprettholdes og at innsatsen på datafattige bestander styrkes. Erfaring tilsier at særlig datafattige bestander kan bli gjenstand for en for konservativ kvotefastsettelse. Det er uheldig i dagens situasjon.

Sikring av verdikjeden fra bærekraftig fôr til havbruk til havs

Fôr står for over 70 pst. av klimagassutslippene fra havbruksnæringen. Vi er glade for at regjeringen styrker samfunnsoppdraget for bærekraftig fôr med til sammen 10 mill. kr.

Biomarint forum har store forventninger til den varslede stortingsmeldingen om havbruk. Det vil være avgjørende å sikre tilstrekkelig tilgang til egnet areal. Dette gjelder både for tradisjonelle anlegg i kystsonen, lavutslippsanlegg gjennom miljøfleksordning og havbruk til havs.

Biomarint forum ga i fjor Menon og Sintef i oppdrag å lage en verdikjedeanalyse av havbruk til havs. Den viser et potensial for årlig verdiskapning på 14 mrd. kroner og 7 400 arbeidsplasser. Det tilsvarer 1/3-del av dagens produksjon. Ikke minst vil det være viktig for leverandørindustrien når effektene av oljeskattepakka går ut på dato fra 2026-27.

Biomarint forums medlemsorganisasjoner er delt i synet på grunnrenteskatt, men vi er enige om en ting og det er at når den først er innført så må den gjelde også til havs. Hvis skatten innføres fra dag en og er nøytral vil det dempe risikoen og sørge for at lønnsomme prosjekter faktisk blir realisert.

Markedsadgangen for sjømat må bedres

Vi ser at handel mellom land i større grad påvirkes av en mer ustabil geopolitisk situasjon. Framover vil det være behov for mer strategisk samarbeid om handel og verdikjeder med viktige handelspartnere. Det er en tydelig trend at stadig flere land innfører veterinære handelshindre. Bare for å opprettholde dagens markedsadgang for sjømat er det avgjørende at det settes av flere ressurser. Regjeringen foreslår å styrke budsjettet til Mattilsynet med 3,8% i 2025, og vi ber om at eksportarbeidet prioriteres.

Vi er ellers glade for at regjeringen tar utgangspunkt i at et bærekraftig norsk fiskeri og havbruk kan bidra til å oppfylle FNs bærekraftsmål. Vi ser frem til regjeringens varslede stortingsmelding om norsk handelspolitikk i lys av de internasjonale utviklingstrekkene. Biomarint forum mener regjeringen må se på toll på sjømat f.eks. til EU og Japan i en større sammenheng, hvor sjømat kobles med andre interesser som energi, sikkerhet og beredskap og forsvarsmateriell.